Minister Spraw
Wewnętrznych i Administracji

BMP.0724.6.2.2025.MC

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo[1] przekazujące oświadczenie[2] Pana Senatora Aleksandra Szweda dotyczące *czasowej kontroli na granicy polsko-niemieckiej*, uprzejmie przedstawiam co następuje.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że obecny Rząd Rzeczypospolitej Polskiej (RP) od początku przejęcia odpowiedzialności za sprawy naszego państwa podjął stanowcze działania w celu pełnego kontrolowania granic i powstrzymania nielegalnej migracji. Przywrócenie kontroli i zapewnienie bezpieczeństwa to naczelna zasada strategii migracyjnej tego Rządu.

Sytuacja migracyjna na granicy z Niemcami i Litwą jest powiązana z działaniami podjętymi na granicy polsko-białoruskiej w celu przeciwdziałania presji migracyjnej. W związku z presją migracyjną na granicy z Białorusią, która została sztucznie wykreowana przez władze Białorusi jako element działań hybrydowych mających na celu destabilizację Polski i innych Państw Członkowskich Unii Europejskiej, Rząd RP podejmuje systemowe działania mające na celu ograniczanie i zapobieganie nielegalnej migracji.

Najważniejsze z nich, to modernizacja istniejącej bariery oraz budowa zabezpieczenia elektronicznego na granicy z Białorusią. W latach 2024-2025 wzmocniono barierę fizyczną dodatkowymi poziomymi elementami, które wydłużają czas jej pokonania i zapewniają brak możliwości rozginania elementów pionowych bariery. Zmodernizowano barierę elektroniczną m.in. poprzez zamontowanie dodatkowej linii kamer do obserwacji bariery oraz dodatkowych punktów kamerowych do zabezpieczenia przepustów wodnych. Zakończono budowę bariery elektronicznej na odcinku rzek Świsłocz i Istoczanka oraz na odcinku rzeki Bug. Aktualnie trwa realizacja dwóch inwestycji związanych z modernizacją drogi technicznej oraz budową wież obserwacyjnych.

Od 13 czerwca 2024 r. została ustanowiona czasowa strefa buforowa na obszarach przyległych do granicy z Białorusią. Wprowadzony zakaz przyczynia się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa w rejonie objętym zakazem przebywania oraz ułatwia prowadzenie działań w ochronie granicy państwowej, zapewniając służbom realizującym zadania w tym rejonie tzw. bufor o odpowiedniej szerokości, na obszarze którego nie mogą przebywać osoby nieuprawnione.

[1] Z 21 lipca 2025 r., sygn.: BPS/043-38-946/25
[2] Złożone 17 lipca 2025 r. podczas 38. posiedzenia Senatu RP

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

Wzmocniona została koordynacja działań pomiędzy służbami mundurowymi wykonującymi czynności na granicy polsko-białoruskiej. Utworzono m.in. Centrum Operacyjne, do zadań którego należy koordynowanie i ustalanie działań funkcjonariuszy Straży Granicznej, Policji oraz żołnierzy Sił Zbrojnych RP, a także zapewnienie wymiany informacji pomiędzy tymi służbami.

Ponadto od 27 marca 2025 r. na granicy państwowej z Białorusią wprowadzono czasowe ograniczenie prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w RP[3]. Istotą czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest to, że w czasie i miejscu jego stosowania organ Straży Granicznej nie będzie przyjmował wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej od cudzoziemców próbujących przekroczyć granicę, z wyjątkiem cudzoziemców uwzględnionych w grupach wrażliwych.

Wprowadzone rozwiązania radykalnie ograniczyły liczbę nielegalnej migracji na granicy z Republiką Federalną Niemiec. W 2023 r. odnotowano około 12 tys. nielegalnych przekroczeń granicy polsko-niemieckiej przez cudzoziemców z historią podróży przez Białoruś, podczas gdy w 2024 r. było ich około 5 tys., co stanowi spadek o prawie 60% względem 2023 r., natomiast w okresie od 1 stycznia do 20 lipca br. – tylko około 950, z czego około 50% sforsowało granicę polsko-białoruską.

Jednocześnie informuję, że z uwagi na utrzymujące się przesłanki presji migracyjnej, od 7 lipca br. przywrócono tymczasową kontrolę graniczną osób przekraczających granicę państwową z Republiką Federalną Niemiec oraz z Republiką Litewską, a następnie przedłużono jej obowiązywanie od 6 sierpnia br. na kolejne 60 dni.[4]

Decyzja o tymczasowym przywróceniu kontroli była podyktowana potrzebą dokonywania weryfikacji prawnych przesłanek warunkujących ewentualne przyjęcie migrantów od strony niemieckiej.

Dotychczas działania prowadzone były w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i umów międzynarodowych, które regulują przedmiotową kwestię w zależności od celu i charakteru pobytu cudzoziemców na terytorium umawiających się stron. Jednocześnie przekazywanie cudzoziemców następowało w wyznaczonym miejscu i czasie, co z kolei pozwalało na właściwą reakcję oraz przygotowanie do przyjęcia danej osoby, a także zastosowanie odpowiednich procedur w odniesieniu do każdej z przyjętych osób.

Należy zaznaczyć, że każdy przypadek cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu do Niemiec, jest indywidualnie rozpatrywany przez Straż Graniczną. W ramach

[3] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 marca 2025 r. *w sprawie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej* wydane na podstawie art. 33a ust. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. poz. 223, z późn. zm.). Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2025 r. (Dz. U. poz. 992) ograniczenie zostało przedłużone na kolejne 60 dni (od 25 lipca br.).

[4] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2025 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie przywrócenia tymczasowo kontroli granicznej osób przekraczających granicę państwową stanowiącą granicę wewnętrzną*, Dz.U. poz. 1060.

prowadzonych czynności funkcjonariusze Straży Granicznej każdorazowo sprawdzają legalność pobytu takiej osoby w Polsce, a także dokonują sprawdzeń we właściwych systemach teleinformatycznych – krajowych i unijnych. Jeżeli pobyt jest nielegalny, podejmują określone prawem czynności, w tym może zostać wszczęte postępowanie administracyjne o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu. Funkcjonariusze podejmują również stosowne działania w przypadkach stwierdzenia zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego – w takich sytuacjach możliwe jest między innymi wydanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu podlegającej natychmiastowemu wykonaniu.

Cudzoziemcy ubiegający się o udzielenie im ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej kierowani są do ośrodków podlegających Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, a w stosunku do cudzoziemców przebywających w Polsce bez tytułu prawnego wszczynane są postępowania administracyjne o zobowiązanie ich do powrotu oraz stosowane są środki zabezpieczające przedmiotowe postępowania poprzez umieszczenie cudzoziemca w ośrodku strzeżonym (na podstawie postanowienia sądu rejonowego) lub orzeczenia środków alternatywnych do detencji.

Rząd RP oraz właściwe służby wykonujące zadania z zakresu ochrony granicy oraz realizacji polityki migracyjnej państwa działają wyłącznie na podstawie i w granicach obowiązującego prawa. Na kształt przepisów prawa, stosowane procedury, a szczególnie na realizację tych procedur po stronie polskiej nie mają wpływu żadne decyzje, deklaracje ani plany rządu Niemiec. Istotny w tym kontekście jest fakt, że procedury readmisji oraz transfery dublińskie dotyczą wyłącznie cudzoziemców, którzy próbowali nielegalnie wjechać do Niemiec z terytorium Polski, lub dla których to Polska jest krajem właściwym w zakresie rozpatrzenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Co istotne w 2024 r. nastąpił znaczący spadek przyjęć przez Polskę cudzoziemców przekazywanych przez inne państwa członkowskie UE, w tym przez Republikę Federalną Niemiec w ramach przewidzianych prawem procedur. Przy stosowaniu procedury Dublin III, w przypadku Niemiec spadek ten wyniósł 18%. W 2023 r. było to 404 cudzoziemców, natomiast w 2024 r. – 331. W odniesieniu do procedury readmisji spadek ten, w przypadku Niemiec, był jeszcze wyższy i wyniósł 37%. W 2023 r. było to 564 cudzoziemców, natomiast w 2024 r. – już tylko 357.

Powyższe spadki są m.in. efektem przeprowadzenia bardzo dokładnego sprawdzenia, czy wniosek władz niemieckich jest zasadny i czy Polska powinna zgodzić się na przyjęcie danego cudzoziemca, a także zdecydowanego ograniczenia skali nielegalnej migracji do Polski oraz nadużyć systemu migracji legalnej, a co za tym idzie również strumienia nielegalnej migracji do Niemiec.

Od początku 2024 r. Rząd RP prowadzi także konsekwentne działania mające na celu usunięcie istniejących wcześniej luk oraz nadużyć i uszczelnienie polityki migracyjnej, które przynoszą realne efekty. Po pierwsze wyeliminowane zostały nadużycia w ramach systemu wizowego skutkujące wydawaniem wiz

cudzoziemcom, którzy korzystali z nich w sposób niezgodny z deklarowanym celem, wyłącznie w celu przedostania się do Polski lub przez Polskę do innych państw strefy Schengen, składając się na przebiegający przez Polskę strumień niekontrolowanej migracji.

Rząd zreformował system wydawania zezwoleń na pracę dla cudzoziemców, w przypadkach, których wcześniej w żaden sposób nie weryfikowano czy zezwolenia takie są wydawane dla pozoru i nie sprawdzano rzetelności pracodawców. Z kolei ustawą z dnia 20 marca 2025 r. *o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*[5] wprowadzono wymagania w zakresie skuteczniejszej weryfikacji oraz odmowy wydania zezwolenia pracodawcom nierealizującym obowiązków w zakresie ubezpieczenia społecznego lub przekraczającym limit zatrudnienia cudzoziemców. Eliminowane są również nieuczciwe agencje zatrudnienia zaangażowane w proceder legalizacji wjazdu i pobytu cudzoziemców poprzez wprowadzenie kryterium prowadzenia działalności przez co najmniej 2 lata przed rozpoczęciem pośrednictwa w odniesieniu do cudzoziemców.

Ponadto został uszczelniony system wizowy w zakresie wiz edukacyjnych poprzez doprecyzowanie przesłanek odmowy zatwierdzenia podmiotów prowadzących studia w celu przyjmowania cudzoziemców oraz objęcie zatwierdzeniami grup akademickich uczelni niepublicznych.

W ramach procedury wydawania wizy konsulowie dysponują narzędziami prawnymi do szczegółowej weryfikacji czy nie występuje ryzyko nadużycia przyjazdu dla takich celów jak turystyka, biznes, studia czy odwiedziny rodziny, a także weryfikują stabilność sytuacji ekonomicznej cudzoziemców na podstawie szeregu obiektywnych kryteriów.

Wszystkie omawiane działania wpłynęły na spadek liczby wydanych wiz, który dobrze obrazuje skalę nadużyć – w pierwszym kwartale bieżącego roku wydano 43% mniej wiz niż w analogicznym okresie 2023 r. i o 53% mniej niż w 2022 r. W tych latach średnio połowa wydanych wiz mogła więc być wydawana cudzoziemcom, których głównym celem było nadużycie systemu wizowego i obejście przepisów prawa, a w znacznej części przypadków dalszej nielegalnej migracji.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej wzmocnienia obecności służb mundurowych na granicy zachodniej należy wskazać, że działania podejmowane przez Straż Graniczną w celu zabezpieczenia granic polsko-niemieckiej oraz polsko-litewskiej realizowane są przy użyciu sprzętu mobilnego, w oparciu o własne zasoby kadrowe oraz we współdziałaniu z Policją, Siłami Zbrojnymi RP, Żandarmerią Wojskową i innymi służbami.

Wsparcie udzielane Straży Granicznej przez funkcjonariuszy Policji obejmuje między innymi zadania związane z kierowaniem ruchem pojazdów do miejsc

[5] Dz.U. poz. 621.

wyznaczonych do kontroli oraz zadania kontrolno-pościgowe za pojazdami, które nie zatrzymały się do kontroli granicznej.

Pomoc udzielana funkcjonariuszom Straży Granicznej przez wydzielone zasoby żołnierzy Żandarmerii Wojskowej oraz oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w strefie nadgranicznej przylegającej do granicy państwowej z Republiką Federalną Niemiec, prowadzona jest natomiast celem zabezpieczenia nie tylko głównych szlaków komunikacyjnych, ale również dróg niższej kategorii, a także duktów i szlaków leśnych, którymi mogą przemieszczać się nielegalni migranci.

Udzielone wsparcie osobowe i sprzętowe umożliwia zintensyfikowanie działań służb w rejonie polsko-niemieckiej oraz polsko-litewskiej granicy państwowej oraz przyczynia się do ograniczenia ruchów migracyjnych cudzoziemców, którzy nielegalnie usiłują przedostać się na terytorium Polski.

Wsparcie udzielane przez wyżej wymienione formacje, będzie realizowane przez okres obowiązywania tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na polsko-niemieckim i polsko-litewskim odcinku granicy państwowej.

Z poważaniem
z up. Maciej Duszczyk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Otrzymuje: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.